

Japonci napadli nizozemsko posest - 'Čistka' v Nemčiji?

Bojišče se razširilo na otoka Borneo in Celebes

Japonci izvršili svoj prvi napad na nizozemsko vzhodno Indijo. — Britanci izgubili prestolico Malaje. — Uspeh Japoncev na Filipinih. — Zavezniška ojačenja prihajajo.

London, Anglija. — Z bojišča na daljnem vzhodu je prišlo v nedeljo poročilo, da so japonske čete izvršile tamkaj svoj prvi napad na nizozemsko vzhodno Indijo, kakor se zove s skupnim imenom številno otočje med Avstralijo in jugovzhodnim koncem Azije, ki ga nastanjuje Nizozemska. Doslej so se japonski napadi omejevali izključno le na britanske in ameriške posesti in s tem novim napadom so Japonci širno bojišče v Orientu še bolj raztegnili.

Japonci so izvedli napad na Nizozemce na dveh krajih. Njih čete so se zasidrale potem padal in transportnih ladij na starih točkah na severovzhodnem koncu otoka Borneo in na severnem koncu otoka Celebes. Na obeh krajih so naletele na trd odpor od strani nizozemskih branilcev.

Aktivni so bili Japonci tudi na bojišču proti Britancem, na malajskem polotoku. Kakor trdi poročilo iz Tokio, so tamkaj zavzeli prestolico malajskih držav, mesto Kuala Lumpur. Tekom zadnjega tedna so napredovali Japonci na Malaji okrog 50 milj, da ste zdaj dve tretjini otoka zasedeni od njih. Enako poročajo Japonci o uspehih tudi na filipinskem otočju. Kakor trdi njih vest, so zavzeli tamkaj mesto Olangapo, ki leži 60 milj severozapadno od Manile.

Dočim so bili doslej Japonci na orientskem bojišču v premoči in so bili zato vsi uspehi na njih strani, se pa pričakuje, da se utegne v doglednem času situacija za zaveznike izboljšati. Amerika in Anglija pošljata tja namreč nove čete v ojačenje; tako vsaj se je izrazil v nedeljo avstralski mornariški minister Makin, povdarjajoč, da so ta ojačenja že na poti, ter je obenem omenil, da se lahko čuti Avstralija varno. Ni pa razodel, ali se bodo te čete izkrcale v Avstraliji sami, ali na kakem otoku.

ZBORNICA ODOBRIŁA "VARČEVALNI ČAS"

Washington, D. C. — Poslanska zbornica je zadnji petek odobrila predlog, ki določa, da se ima preko cele dežele uvesti takozvani "čas za varčevanje z dnevno svetlobo", namreč, da se ure pomaknejo za eno uro naprej. Dva dni prej je tudi senat sprejel podoben predlog, ki pa se razlikuje od poslanskega v toliko, da daje predsedniku Rooseveltu pravico, da lahko odloči pomaknitev ur za celi dve uri naprej v nekaterih okrožjih. Posebna konferenca med obema zbornicama bo imela izravnati razliko med obema predlogoma.

CENE FARMARSKIH PRODUKTOV IZVZETE OD KONTROLE

Washington, D. C. — Pri razpravi o zakonskem predlogu za kontroliranje cen je v senatu zadnji petek farmarski blok dosegel, da se je k predlogu sprejel amandment, po katerem bodo cene za surove farmarske produkte, kakor svinje, živino, bombaž, koruzo, jajca in podobno takorekoč vzete izpod področja administratorja za cene ter se dale v odločevanje poljedelskemu tajniku Wickardu. Amandment namreč govori, da mora poljedelski tajnik dati prej odobritev, predno stopi v veljavo "strop", določen za cene omenjenih produktov. Amandment, ki je dobil 48 glasov proti 37, je bil sprejet proti volji predsednika Roosevelta, ki je v nekem pismu izrecno povdaril, da je problem glede cen enoten za vse produkte ter bi se ne smel cepiti.

RDEČI KRIŽ BO IMEL V OSKRBI KORESPONDENCO

Washington, D. C. — Direktor za cenzuro je zadnji petek izdal določbo, da bo v naprej Rdeči križ imel v oskrbi pisma, ki so naslovljena v države osi, ali v države od njih okupirane. Izdal je tudi predpise za to korespondenco. Tako je odločil, da mora odpošiljatelj navesti svoje ime in naslov zunaj na kuverti, kakor tudi v pismu. Dalje, da motajo biti pisma kratka, jasna in razločna; če mogoče, naj bodo v angleščini; ako pa so v kakem drugem jeziku, naj se navede ime jezika zunaj na kuverti. O vojaških ali obrambnih zadevah, ali o vremenu se ne sme pisati.

AVSTRALIJA SE ZANAŠA NAJBOLJ NA AMERIKO

Sydney, Avstralija. — Neki tukanjski list je izvršil poizvedbo med prebivalstvom glede mnenja, od koga je Avstralija najbolj odvisna za pomoč za svojo obrambo. Pri tem se jih 73 odstotkov izrazilo, da se zanaša ta kontinent v prvi vrsti na Ameriko, in torej daje tej prednost pred svojim lastnim britanskim imperijem.

Vesti trdijo, da Hitler odpušča generale

Spor na vodilnih mestih v Nemčiji baje resen. — Rusi poročajo, da so predrli nemško zimsko linijo. — Angleški listi izražajo skrb glede Rusije po vojni.

PO KAT. SVETU

Boston, Mass. — Svojevrvsten apel na Juda je izrazil David Goldstein, izpreobrnjenec h katolicizmu. Pozval jih je namreč, naj "preidejo iz judovskega stanja gosence v stanje metulja," kakor je to storilo 12 apostolov in sv. Pavel.

Washington, D. C. — Britanski kardinal Hinsley je v posebnem pismu na ameriški odbor za britanski katoliški relief izrazil zahvalo otrokom v Zeli. Državam za njih pomoč potrebnim v Angliji.

Cleveland, O. — Za katoliško delavsko šolo, ki je ravnokar zaključila svoj prvi tečaj, je vladalo tako zanimanje, da se je nje direktor, Rev. Less, odločil, da bo takoj otvoril drugi tečaj. Učenci sami so se izrazili za nadaljevanje šole.

Milwaukee, Wis. — Rev. J. C. Friedl z Rockhurst kolegija v Kansas City, Mo., je v nekem govoru nujno priporočal delodajalcem in delavstvu, naj sami med seboj poravnajo svoje probleme in spore, češ, da drugače grozi, da bo država prevzela kontrolo nad obema.

JAPONCI POTOPIŁI AMERISKI PARNIK

Washington, D. C. — Iz mornariškega poveljstva se je v petek objavilo, da je japonski zračni napad razbil 8.000 tonsko ameriško transportno ladjo Ruth Alexander, in sicer nekeje v vodah nizozemske vzhodne Indije. En mož posadke je bil ubit, štirje ranjeni, a posadka sama se je rešila v neko prijateljsko priistanjšče. Ta ladja je prej vozila potnike med Los Angeles in Seattle.

London, Anglija. — Koncem tedna so prihajale semkaj nove vesti, iz katerih bi se moglo sklepati, da se v Nemčiji "ne kaj godi," namreč, da je tamkaj med nazijskimi glavami v teku intenzivna notranja borba.

Kakor so govorice že prej vedele povedati, se je Hitler sprl s svojimi generali, ker ni pristal na njih prigovarjanje, da bi bil z vojno v Rusiji prenehal, predno je pritisnil mrz, in da je bil kot posledica tega prepira odpuščen vrhovni poveljnik Brauchitsch ter je na njegovo mesto postavil Hitler samega sebe. Nadaljnje vesti, ki prihajajo iz Stockholma, pa trdijo, da je v teku še bolj dalekosežna "čistka" v nemški armadi, da bo odstavljenih še več generalov.

Vzrok za te odpuščitve na vodilnih mestih v nemški armadi so brez dvoma deloma tudi v polomiji, ki jo doživlja zdaj ta armada na ruskem bojišču. Ofenziva Rusov je namreč tako dalekosežna, da je težko verjeti berlinskimi trditvam, da se nemška armada sama umika v svojo zimske postojanke; položaj kaže, da je ta umik v veliki meri neprostovoljen, zlasti še, ko zadnja ruska poročila govore, da so sovjetske čete na neki točki že prodrle črto, kjer so se nameravali Nemci ustaliti preko zime.

V Angliji sami pa so se z Rusijo pričeli listi obširno baviti. Iz njih pisanja bi se dalo sklepati, da Angleže očitno skrbi, ali ne bo po uspešno končani vojni z Nemčijo postala Rusija sama za nje nevarna. Nekateri listi namreč očitno kritizirajo ministra Edena, da se ni ob svojem obisku v Moskvi bolj natančno dogovoril, kje se naj po vojni ustanove meje Rusije.

Vesti o domovini

Pismo slovenskega bogoslovca, kateri je po vpadu nemške vojske zbežal v Italijo in sedaj poroča o tistih strašnih dneh največjega velika petka za Slovence.

(Konec) Kranjska Ljubljana

Je že skoraj velemesto s svojimi 150—180.000 prebivalci. Okrog 60.000 je Italijanov, polovica vojakov, ostali civilisti. Približno toliko je izgnancev in beguncev z Gorenjske in Stajerske. Tako je danes Ljubljana veliko mravljišče, ki do biva iz dneva v dan bolj italijanski značaj — odstranitev kraljevskih spomenikov, dvojezični napisi, vojaštvo, policija itd. — Vendar pa so na zunanaj manjša gnezda bolj italijanska, kakor pa "Ljubica nebes in sreče". Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika so na zunanaj čisto italijanski. V Metliki so poimenovali vse ulice, ceste in trge po svoje in so vsi ulični napisi samo v italijanski. Tako ata Gangel stanejo na Piazza Mussolini — tako so namreč prekrstili bivši Ganglov trg pred Kmetijskim društvom. Dalje imamo še v Metliki Via Duca D'Aosta, Piazza Littorio etc. etc. Tako in podobno je tudi drugod. Najlepsi pa je napis na šoli, ki je spremenjena v glavno vojašnico — Scuola regine Jelenice in spominski plošči ob vhodu — ki povesta, da je 3. V. 41. prikorakal v Metliko slavni polk "Como" in da ga je "osvobodeno" ljudstvo z veseljem sprejelo. Pač lepo, ne?! Da ne pozabim povedati, da je v Metliki in v okoliških vaseh več tisoč vojakov, predvsem planincev je veliko. Poleg že omenjenih napisov so vse hiše polne Mussolinijevih izrekov, predvsem o sedanjih vojni, med katerimi se največkrat ponavlja "Vittoria" in pa njega samega slikajo, kjer se le da. So pač ljudje fraz, zastav in pompa. Hudo je vse to, a je le senca tega.

kar počenjajo Nemci

Veliko sem videl sam, bil sem dvakrat preko meje, a še več sem slišal od zanesljivih ljudi — od duhovnikov, ki so v trumah prihajali v Metliko, tako da je bilo župnišče podobno hotelu, v Ljubljani pa tako nisem bil več kot dva kilometra od meje. Pa ne bom Vam pisal o tem — je prestrašno — in bi se preveč razbolet. Koliko naši ljudje trpijo, tega ni mogoče opisati. Opisal bo šele zgodovinar, ko bo zajel vse to trpljenje in pa pisatelj, ki bo zajemal snov za svoja dela iz te dobe. Sam Bog ve, kaj trpi naše ljudstvo tam preko, kaj trpijo naši izgnanci v Srbiji, Bosni... naši duhovniki, očete, matere, otroci... Strašno smo bili kaznovani. Pa bil je greh velik, zato mora biti tudi pokora primerna. Ljudje spoznavajo svojo zmožo, uvidevajo, da so se strašno motili in to v Ljubljanski provinci, kjer še ni preveč hudo, le,

draginja in glad nadlegujeta ljudi

Ko že govorim o draginji, nekaj primerov: mernik pšenice ali koruze 600—700 Din — prej 80; kg. masti 120 Din — prej 16—20, kg. teletine 50—60 Din, l. vina na kmetih 20—25 Din itd. Res, da so določene maksimalne cene, a se jih nihče ne drži. Kmetje so zdaj še dobri, ker imajo vsaj kruha dovolj in to je danes najbolj pereče vprašanje. Po mestih, pa tudi po deželi, kjer doma ne pridelajo dovolj, ljudje silno stradajo, a kaj bo šele pozimi. — Ponavljam, ljudstvo je spoznalo svojo zmožo in jo silno obžaluje. Zdaj spoznava, kaj je izgubilo z Jugoslavijo in si je želi nazaj. Prišla bo, to danes verjame vsakdo. Vprašanje je le: kdaj? Gospod Bog se nas naj usmili in naj odvzame svojo šibo in prizanese svojemu narodu! — O nezavisni oslariji prek Kolpe se pa sploh ne splača pisati. Hrvatje so dočela znoreli. Bog se usmili njihove pameti. Sicer bodo spoznali prej ali slej svojo zmožo, a bo prepozno. Tam so umori na dnevnem redu, predvsem v Bosni, kjer imajo popolno oblast četniki bivše jugoslovanske vojske. Hrvatje bodo uničili same sebe.

VvV — Vera v Vstajenje

Zdaj, ko smo se zavedli, kaj smo doživeli, smo začeli popravljati stare zmože. Preko vseh slov. dežel od Jadranskega morja do Visokih tur pa od beneške ravnine do Blatnega jezera in še dalje gre danes en sam glas VvV — Vera v Vstajenje. Tudi Slovenci, razkropljeni po širnem svetu, upam, da ne spite. Pomagajte nam, o pomagajte. Zdaj gre za "Biti in nebiti". A mi hočemo in moramo živeti, čeprav danes tisoči in deset tisoči naših ljudi mrjejo — neradovoljne smrti. Hočemo živeti. Bog, ki nas je ustvaril, nam je dal tudi pravico do življenja in On nas bo tudi ohranil pri življenju. Če pa kdaj, danes gotovo najbolj potrebujemo pomoči bratov v tujini. Zato le bodite glasnik te velike ideje in slehernemu našemu človeku povejte, da domovina kravo potrebuje njegove pomoči. Ko bo napočil tisti veliki dan — dan Vstajenja in Združenja vseh Slovencev v eni državi — tedaj bo domovina znala biti hvaležna za vse — tudi bratov v tujini...

Dovolj! Preveč sem se razpisal, pa tudi nehoti razbolezraval. Če te skromne vrstice srečno dospejo do Vas, naj Vam bodo nežen pozdrav iz domače zemlje — čeprav so pisane v tujini — pa saj sem šele pred kratkim dospel iz domovine?! Saj sem brezdomec — vsi smo brezdomci, saj nihudo, le,

(Dalje na 4. strani)

NEW YORK SE ZAVAROVAL PRED AEROPLANI

Preko celega mesta New Yorka so razpostavljeni protizračni topovi za slučaj kakšnega morebitnega aeroplanskega napada. Top, ki ga kaže gornja slika, je postavljen na strehi nekega nebotičnika.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedelj-
nikov in dnevor po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Telefon: CANAL 5544

The first and the oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo
vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas
do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov ured-
ništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Letos se bo odločilo

Vojska divja z vso furijo naprej. Svet, ki opazuje to furijo modruje in ugiba. Napovedi so vsakovrstne. Ta prerokuje to, drugi to. Mnogi zadenejo pravilno, mnogi merijo, pa gredo ugibanja daleč od cilja.

Pri ogledovanju sedanjega položaja v svetu je treba imeti pred očmi dejstva, ki so kakoršna so, ne pa le gola prijetna upanja. Izpred oči nam ne sme nikdar dejstvo, da imamo pred seboj mogočno organizirane sovražnike. Hitlerjeva Nemčija se je pripravljala na to vojno vseskozi od zadnje vojne. Rumeni Japonci na Daljnem vzhodu pa najmanj zadnjih deset let, če ne več. Oni so začeli in nas zahrbtno napadli, ko so bili najbolj pripravljeni. Mi smo se pripravljali, a še daleč nismo dovolj pripravljeni. Imamo pa na razpolago ogromna sredstva, da se pripravimo in pripravili se bomo tako, da bo sovražniku vzelo sapa, kadar pride pripravljenost dovolj visoko. To je gotovo.

Kedaj bomo pripravljeni? To je zadeva vojaških strokovnjakov in voditeljev dežele.

Kaj se bo godilo med tem časom? To je zanimivo. Ni dvoma, da so že mnogi Nemci začeli uvidevati, da je vsa njihova borba zastoj brez upa na končno zmago. Morda gojijo tako upanje Hitler in njegovi politični in vojaški eksportirji, pa je najbrže dvomljivo, če že tudi ti ne vidijo v duhu pisane sodbe na steni. V narodu samem, pa je gotovo že dosti dvomljivcev v zmago.

Italijani so igračka v Hitlerjevih rokah. Mussolini je Hitlerjev partner brez besede. Slabo mu je šlo v Grčiji, zdaj mu gre slabo v Libiji. Italijanski narod doma je kakor nekak resigniran jetnik. Pomagati si ne more, pa čaka, da pride kaka rešitev, taka ali taka.

Japonci se najbrže že tudi prijemajo za svoje azijske glave misleč, le kaj se je nam mudilo tako hitro skočiti v to borbo? Bili so zapeljani po Hitlerju, pa slepo so verovali, da bo Hitler za Božič že počival v Stalinovi postelji v Kremlinu. Pa se je zaobrnilo in je vse drugače, kakor so si to predstavljali v duhu. Zdaj so v borbi, ki se je za nje pa še le komaj začela. Japonci bodo v tej borbi temeljito plačali. Če kedaj, zdaj jih je ukanilo.

Največja nevarnost je bila za demokratične dežele in ves svet do lanskega novembra. Če bi bil do tedaj Hitler Ruse potolkel in bi bil Rusijo prisilil, da bi z njim sklenila mir, potem bi bilo malo upanja za demokracijo. Zdaj je podoba čisto drugačna. Nemci so zgubili v Rusiji svoje vojske. Tudi silno veliko materiala in orožja je šlo. Imajo pa še moč, ogromno moč in to se ne sme preveč podcenjevati. Nemci imajo še vedno od 6 do 7 milijonov dobrih vojakov. Kako so zaloge malokdove, a materiala je še. Bolj pčilo je s kruhom. Ta sila bo še udarjala. Ne bo še miru, vsaj jutri še ne. Na silne borbe moramo biti pripravljeni in na žrtve.

Kakor zdaj zgleda Hitlerja najbolj žuli škorenj v tem, da čas prenašlo poteka. Časa ne more več dohitevati. Kar mu je spodletel račun, da bi uničil Rusijo pred zimo, mu ne grede računati več prav in to ga ne malo skrbi in mori. Odjenjal pa ne bo in se bo bil do skrajnosti, kajti Nemci niso kaki Lahi polentarji, ki po prvem porazu ne znajo več drugega, kakor le kazati pete. Kako in kje bo udaril? Vse zgleda, da bo navalil na Anglijo, ali pa na Suez in Gibraltar. Kako bi bilo z navalom na Anglijo, je težko soditi. Angleži so se morali vsekakor močno pripraviti in tu čakajo Nemce peklenske ovire, če bodo poskušali. Več trenutnega uspeha bi jim pa znalo kazati, na jugu v Sredozemlju. Ruse pa mislijo le motiti preko zime do spomladi.

Japonci pa če jim bodo prvi načrti uspeli, da bi izrgali Filippine in Singapore, bi bili potem spomladi s svojo kopno silo, to je z armado prosti in na razpolago za druge poizkuse. Najbrže bodo Nemci in Japonci skušali spomladi, ko se bo začela zima umikati, napasti na novo Rusijo, vsak od ene strani. Če bo imela Rusija, kar upajmo dovolj orožja, da se ubrani proti takemu skupnemu napadu spredaj in za hrbtom prihodnje poletje, potem nima osiše nobenega upanja več. Zgubljeno bo za vedno prav

tam. V interesu Amerike in Anglije je, da daste Rusiji za prihodnje poletje dovolj tankov in letal. Ljudi ima Rusija sama dovolj. Odločitev bo padla v Rusiji in v glavnem med Nemci in Rusi.

V Tihem morju okrog otočij bo najbrže na strani zaveznikov defenzivna vojna. Napadati Japonce sedaj bi bilo predrago. Ko se bo zrušil Hitler, se bo za njim zrušila Japonska, ne da bi bilo treba za tako zmago šteti previsoke žrtve.

Ruska fronta je zdaj in bo v bodočnosti za zaveznike najvažnejša. Zato je treba skrbeti, da bo ruska fronta močna in dobro preskrbljena. Zavezniki se zdi, da to dobro razumejo, zato so organizirali skupno poveljstvo. General Wavell ni bil zastoj zadnje mesece v Indiji. Preko Indije je dohod do Rusije in Kitajske in dokler južnega Pacifika ne kontrolira osiše, lahko še dolgo razbijajo drugod, bo tod pot iz Amerike do Rusije in Kitajske odprta. In to je glavno.

Odločitev pade letos na ruskih frontah. Zapomnimo si to.

KAJ NOVEGA V MRZLI MINNESOTI

Eveleth, Minn.

Vse do Novega leta smo imeli prav mlo vreme in brez snega. Šele ob nastopu Novega leta je mrzli sever začel živo srebro potiskati pod ničlo in ko to pišem kaže že 28 stopinj pod ničlo.

Tukaj v Evelethu je, oziroma se dobi novic vedno dosti, a je žalibog tole, preleni smo iste pisati v liste. Kakor ti dragi bralec, tako tudi jaz, oba sva lenuha, oba kradeva listu ugled, kajti oba sva upravičeno na listu prispevati vsaj par vrstic in tako list obdržavati kot edini in zanimivi slovenski katoliški list v svobodni deželi. Pomislimo samo to, kako bi list Amer. Slovenec izgledal, ako bi bil sam urednik, upravniki in edini dopisovalec. Vsak bi rekel, kajne, "Kaj nas briga Chicago, pišite kaj drugega, kaj se godi v New Yorku, v Californiji, na zapadu in na vzhodu, na jugu in na severu." — Zato ob nastopu leta storimo sklep, da bomo v naprej pridno poročali novice v ta prezanimivi list. In tako naj vse štiri strani sveta znajo, kaj se godi med nami svobodnimi med svobodnimi.

Tu imam namreč poročati žalostno vest o nenadni smrti tukajšnjega pionirja Mr. Steve Spohar, ki je izdihnil svojo blago dušo in to v cerkvi sv. Družine na Evelethu dne 3. januarja 1942 takoj po prvi sv. maši. Da je bil pokojni res blaga katoliška duša, nam vsem v zgled, si upam povedati, kot so naš g. župnik Farnat v nedeljo pred oltarjem rekli: Umrl je mož tu v cerkvi, v katero je zahajal redno vsaki dan, ne glede na vreme, vroče ali mrzlo, moča ali suho. Mož je bil kot ura, vsaki dan sem videl moža tam doli ob spovednici v pobožni molitvi in zato so se menda tudi v 83. letu starosti ure stekle v domu — v cerkvi.

Pokojni Stefan je bil samski. Ko je bil še mlad, se je odločil, da gre za boljšim kru-

hom v svet. Zapustil je svoj rodni krov vas Suhorje, fara Sežana na Notranjskem leta 1899 ter odrinil v Brazilijo. Tam je bil tri leta in nato prišel v Tower, Minnesota, kjer je delal nekaj časa v rudniku, nato je odšel v M. Iron, Minn., ne daleč od tam. To je bilo pred več desetletji, kajti celo njegov brat nima natančnih podatkov o tem. To je bilo torej tedaj, ko o Evelethu ni bilo še duha ne sluha — še sama hosta.

Nekoč pred par leti mi je sam pripovedoval, kako je naselbina Eveleth začela rasti sredi divje hoste. Tamle doli, je rekel, na severni strani v dolini, še danes stoji prva kempa. Lastnik jo je sam postavil in mene slučajno napravil za neko pomoč. Isto sem tudi opravil s tem, da sem mu pomagal prinesiti prvega "gašperčka" (malo pečico) iz Virginije, Minn. v to kempo. Ob takrat še sanjala nisva, da bo tu čez par desetletij slovenska naselbina in lepo cvetoče mesto Eveleth. Ker pa je naselbina začela rasti in ker se je odkrilo tu veliko železne rude, sem se tudi jaz preselil v Eveleth, kjer sem delal stalno za O. I. Mining Co. in bil leta 1928 upokojen.

Tako mi je sam pravil pred par leti. Dragi bralec in g. urednik, oprostite, ker se je moj dopis raztegnil. Si pač štejem v dolžnost, da posvetim par vrstic blagopokojniku v spomin, kot prvemu slovenskemu naseljencu v Evelethu.

Odkar je bil torej upokojen in sploh, odkar sem ga tudi jaz osebno poznal, je bil pokojnik mirnega in tihega značaja. Velikokrat se je mož izprehajal po mestu. Vsakemu je dal prijazno besedo, sem pa tam malo pokramljaj, ne glede na njegovo starost, bi ga človek ne sodil nad šest križev. Prva pot jutraj, kot že omenjeno, je bila vsaki dan k sv. maši in sem pa tam kako "silce" je mož stisnil s izgovorom: pa sem malo dušico privezal. Nikdar pa ni več kot

eno na dan, to je bilo enostavno dovolj zanj. — Pa tudi dober je bil mož. Rad je pomagal vsakemu z dobrim nasvetom in tudi drugače. Kot sem slišal, si je v mladih letih denarce hranil in iste na "dobro" besedo razposodil, za kar pravijo, da bo tudi "kar" tiho ostalo.

Torej, pokojni Stefan je bil v vseh ozirih res blaga duša. Bil je sarnec in kot tak je bil vzor pravega moža katoličana. Bil je član Moose organizacije in še nekake drugega podpornega društva, katero je pa bilo razpuščeno še v času, ko je bil pokojnik prestar za vstop v kako drugo podporno društvo. Moose organizacija mu je priredila lep pogreb dne 7. januarja. Zapuščedinega brata, Antona, pri katerem je tudi stanoval, kateri je tudi upokojenec O. I. M. Co.

Ohranimo blagopokojnika v trajnem spominu kot prvega naseljenca v Evelethu in kot dobrega katoličana. — Tebi Stefan, pa bodi lahka svobodna ameriška zemlja in odpočij se v Bogu od svoje dolge življenjske poti. Počivaj v miru!

J. R. S.

BARBERTONSKÉ NOVICE

Barberton, O.

V cerkvi sv. Hedvike, v Akron, Ohio, se je v soboto 27. decembra poročil Mr. Alojz Gradišer. Nvesta je poljske narodnosti. — Novoporočence ma želimo mnogo sreče in zadovoljstva ter božjega blagoslova v novem zakonskem stanu!

Ob božičnih praznikih je prišlo na kratek dopust več naših slovenskih fantov-vojakov, ki smo na nje vsi ponosni, ker so fejest fantje. Ker jih je bilo zares lepo število, ne navajam njih imen, ker bi lahko katerega izpustil, pa bi potem ne bilo prav. — Zelimo jim mnogo sreče in pa, da bi se enkrat vsi zdravi srečno vrnili zopet med nas za vselej. Bog jih čuvaj!

F. Smole

RAZNE NOVICE IZ LA SALLE

La Salle, Ill.

Nastopili smo novo leto 1942. Želim bralcem tega lista, da bi srečno šli skozi, zdravi in zadovoljni ter pridno pomagali naši deželi Ameriki, ki je morala na vojno. Zato pa radi kupujte obrambne bonde ali tudi znamke in s tem boste pomagali po svojih močeh.

Prelepi in sveti božični praznik je šel zopet prav hitro in mi nas. Cerkev sv. Roka stoji na prijaznem hribu poleg parka in 6. ceste, in pred cerkvi jo so bile zopet letos na zeleni tratici postavljene lepe jaslice in prav tako tudi v cerkvi. Pod križem cerkve je pa svetica šest čevljev dolga zvezda repatica, ki je sijala prav lepo luč na jaslice. Jaslice so pa krasile 20 čevljev dolge smreke, ki so bile vse razsvetljene s plavimi lučkami 15 po število. Tako je bilo krasno, da se je marsikateri ustavil pri jaslicah in se radoval ter občudoval to krasoto. Da, na stotine ljudstva je prihajalo vsaki večer k tem jaslicam. V revnem hlevčku Dete z Marijo in angelom Gloria in excelsis

Deo in z vsemi drugimi svetniki. To krasno delo sta izvršila moža Mr. Joe Piletič in Mr. Joe Baznik. Delala sta prav z veseljem duhom. Hvala vama moža, hvala v imenu vseh faranov in farank. — Prav tako zaslužite vsi pohvalo tudi vi cerkveni pevci in pevke cerkvenega zbora za vaše krasno petje. Nekaterim še prijetno zvone po ušesih vaši lepi in vbrani glasovi. — Dne 3. januarja so pa možje te krasne jaslice odstranili izpred cerkve in bodo čakale prihodnjega decembra v lepih prostorih. Mož sta se izrazila, da če jima ljubi Bog da zdrave, bodo tja enkrat meseca decembra še nekaj lepšega napravila. To pa stane okoli tisoč dolarjev. Kupili so fantje in dekleta od Social Cluba. Tukaj se vidi, da se mladina zelo zanima za lepo stvar pri cerkvi. Rojaki in rojakinje Sloveni in Slovenke. Dne 18. januarja bo velika seja, da se na njej pomenite glede pomoči bratom in sestram v starem kraju, tam v Jugoslaviji. Zato pa nikar ne pozabite priti vsi, ki ste bili imenovani. Ta konvencija ali seja se vrši v Slovenskem domu na Prvi cesti, popoldne v spodnjih prostorih. Pridite, da se kaj pogovorimo glede pomoči, katere so tako zelo potrebne.

Zastopnik Amer. Slovenca vam sporoča, da ima na rokah lepe "Baragove pratike" za leto 1942, ki stanejo 30c. Lepe so, zares so lepe in berilo v njih je zanimivo, zato se vam pa priporoča, da si jih nabavite sedaj, ko je malo več časa za branje, v teh dolgih večerih. Tako pridite k zastopniku tudi po lepe stenske koledarje vsi tisti, ki imate naročen Amerikanski Slovenec. Tudi stenski koledarji so lepi. — Na roki imam še tudi koledar Ave Maria, ki stane samo 50c. — Vsem naj velja pozdrav in pa klic: Pridobite listu Amer. Slovenec kakega novega naročnika za letošnje leto!

Zastopnik

NAZIJI RAZPUSTILI LITVINSKI RDEČI KRIŽ

Stockholm. — (ONA) —

Tudi Litva se je morala pridružiti drugim podjarmljenim narodom in državam, oropana je svojega narodnega življenja in prisiljena služiti nemški vojni mašini.

Naziji so prisilili litvinski Rdeči križ, da je moral zapustiti svoje urade v glavnem mestu Kowno. 180 Litvincov iz Memela je bilo poslano v Nemčijo, po večini za delo v delavskih skupinah. Ob enem se poroča, da so bili vodje Litvinske narodne aktivnosti aretirani in pozaprti. — Hitlerjeva slika mora viseti v vsaki šoli in edini litvinski list, ki so ga še pustili, da se je tiskal v litvinskem jeziku, je moral žrtvovati eno stran nemščini, da pomaga nazizmu. — Kot se dalje poroča, so naziji zahtevali od Litvinske da jim je morala oddati od zadnjega priredila 150.000 ton žita, 230.000 ton krompirja, 70.000 ton živine, 14.000 ton masla, 70.000 ton močne hrane in 10.000 ton slame.

Dva litvinska finančna sve-

Dogodki

med Slovenci po
Ameriki

Slovenski pionir umrl

Cleveland, O. — Tukaj je umrl rojak Joseph Menart iz Norwood Rd., v častiljivi starosti 89 let. Doma je bil iz vasi Peč, fara Polica pri Višnji gori na Dolenjskem. V Clevelandu je živel 50 let. Zapuščala dva sina, hčer, 18 vnukov, deset pravnukov in še več drugih sorodnikov, v starem kraju pa brata. Pokopan je bil v četrtek 8. januarja iz cerkve sv. V'da.

Nov grob v Springfieldu

Springfield, Ill. — Tukaj je dne 30. decembra 1941 umrl rojak pionir Bartol Remšak, ki je dosegel lepo starost 78 let. Doma je bil iz Zagorja ob Savi. Bil je tukaj star naseljenec in je več let vodil v Springfieldu gostilno. Zapuščala žena.

Rojenice

Cleveland, O. — Prijazne vile rojenice so oni dan povasovale pri družini Mr. in Mrs. Anton Stefanič, Jr. na Rudyard Rd. ter jim podarile zalo deklico prvorojenke. Materino deklečko ime je bilo Caroline Kosoglav. — Prav tako so se prijazne rojenice ustavile pri družini Mr. in Mrs. Frank Zalar ter tudi njim podarile zalo punčko. Srečni oče je sin Mr. in Mrs. Thomas Zalar iz E. 63rd Street. — Prijatelji izražajo častitke!

Še en grob

Carlville, Ill. — Tukaj je dne 26. decembra 1941 umrla rojakinja Louise Parkel, v starosti 50 let, ki je podlegla mrtrvoudi. Doma je bila iz Skočjana na Dolenjskem. Zapuščala moža in dva sina, katerih eden je v Los Angeles, California. Dalje zapuščala mater Mary Kerne, v Frontenac, Kansas, ter sestro Frances Tratar.

V bolnišnici

Duluth, Minn. — V tukajšnji St. Mary's bolnišnici se nahaja že od božiča rojak Jernej Mukavec, ki je bil zaposlen prej v gozdovih. — Omenjeni je doma nekje od Črnomlja v Beli Krajini.

kovalca, ki sta sodelovala z nemškim Reichskomisarjem, sta, kot se poroča, raje podala odstavko, kakor pa prepustila židovske bančne vlge in vloženosti vrednosti nemških gestapovcem. — Berlinski časopisni dopisnik Dagens Nyheter je zapisal, da finančni svetovalec Matulionis in profesor Jalutis, šef litvinskih bančnih zavodov trdit, da je vse premoženje last litvinskega ljudstva, četudi je bilo zaplenjeno židom. Njuna resignacija je sledila dolгим pritožbam, da od židov zaplenjeno premoženje ne pripada tem ki so to premoženje zaplenili, v tem slučaju gestapovcem, ampak Litvincem.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

KRITIČNI TRENUTEK

(366)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

S svojo veliko močjo je Tarzan pre-

Nekateri stražnike je krepko zadel padajoča železna kletka.

Drugi so pa hiteli okoli, da vjamejo uteklega Tarzana.

Nato so napeli svoje loke in nastavili pušice v pobeglega jetaika.

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

18. Nedelja — 2. po razgl. Gosp.
19. Ponedeljek — Marij in tovariši.
20. Torek — Fabjan in Boštjan.
21. Sreda — Neža.
22. Četrtek — Vincenij.
23. Petek — Rajmond.
24. Sobota — Timotej.

TREAJA NEDELJA V JANUARJU

"Kako dolgo omahujete na dve strani? Če Gospod je Bog, hodite za njim, če pa Bal, hodite za onim (III. Kralj. 18,21)".

Navadno nosimo kako breme le na eni rami, izredno kako breme tudi na obeh ramah. Nositi na obeh ramah pa v duševnem življenju ne moreš. Ako skušaš nositi na obeh ramah, da služiš zdaj Bogu, potem zopet svetu, se deloma udajaš Bogu, deloma svetu, hočeš obema, Bogu in svetu, se zidati v svojem srcu altar. Tako početje je sicer skrivno, a nič manj očitno malikovanje. Nočeš biti malikovalec, pa le malikuješ! Ali ni največje razžaljenje veličastva božjega, kadar Bogu pridružuješ kako stvar na sedežu svojega srca? Ali bi mogel Bog trpeti tako očitno zasramovanje? Bistvo zveličanja in večne sreče je, da si ti v večnosti popolnoma last božja, Bog sam po tvoja. Kako, da ne tudi zdaj, v času? Kakor je in drugače ne more biti v večnosti, tako ne sme in ne more biti drugače zdaj v

času. Tudi Kristus se tebi ni dal samole deloma. Dal se je tebi popolnoma, ves brez vsakega pridržka, ko je dal za te zadnjo kapljico srčne svoje krvi in se je tebi dal do smrti na križu.

Bodi prepričan, da boš se tedaj okusil pravi mir otrok božjih, in vso tolažbo Sv. duha, kadar se boš do dela in popolnoma izročil rokam onega, čigar last si po vsi pravici. Bog ti je dal vse, kar imaš. Svet ti ni dal ničesar. Daj torej Bogu, kar je njegovo, prav ničesar pa ne smeš dati svetu, ker svetu ničesar ne dolguješ, ko od sveta ničesar nisi prejel.

Bog nas obišče tako, kakor ga častimo: če mu zaupaš in se mu brezpogojno izročiš, potem ti tudi Bog zaupa in ti izroča zaklade svoje ljubezni in milosti.

Gospod, daj mi, kar me vodi do tebe! Gospod, odvzemi mi, kar me loči od tebe! Gospod, odvzemi me meni, in izroči me v tvojo popolno last!

BARAGOV SVETILNIK

P. Bernard Ambrožič OFM.

Naš Svetilnik je pravkar vrgel svoje žarke na januarsko številko Ave Marije in so njegovi plamenčki od veselja poskočili. Stevilka je nenavadno spretno urejena, pa to končno ni Svetilnikova stvar. Je pa njegova stvar to, da izrazi svojo radost nad prav zanimivim Baragovim koticom. Toliko novega o delovanju Baragove Zveze že dolgo nismo nikjer brali. Kako naj bi Svetilnik o tem veselem odkritju zamilal?

Torej skoraj tik pred nami je — Baragova nedelja! Nič ne dvomimo, da jo bo vsak Baragov častilec z največjim veseljem pozdravil. Če se bo primerno praznovala po naših župnijah ali magari tudi privatno, bo dala vsaj toliko nove pobude za Baragovo stvar, kot je more dati vsakoletna seja Baragove Zveze.

Istočasno z januarsko številko Ave Marije so prišli tudi tisti lističi, ki so v Baragovem koticu omenjeni. Poleg njih posebna poslanica na slovenske duhovnike glede Baragove nedelje. In poleg vsega tega še druga tiskovina. Na vse to je Svetilnik naravnal svoje žarke in se v mislih poklonil tistemu gospodu v Waukeganu, o katerem je pisano: "Skoraj bi potreboval še posebnega tajnika, da bi mi pomagal." Jaz pa pravim: Posebnega tajnika bo bolj težko dobil, zato mu MI VSI pomagajmo.

Pomaga mu Svetilnik po svojih močeh, pomaga mu Ave Maria, pomaga mu ves odbor, še bolj mu boste pomagali tisti, ki mu boste preskrbeli MNOGO "promoterjev", kakor si jih želi. "Promoterji" prav za prav niso nič drugega kot organizatorji novih STEVILK Baragove Zveze, o katerih je Svetilnik že precej pisal, pa le — DVE oznaniti mo-

gel . . .

Ave Maria naroča, da se vsi, ki se zanimajo za Baragovo stvar, obračajo na naslov: Rev. M. Hiti, 520 10th Street, Waukegan, Ill. Isto vam vsem polaga na srce Svetilnik. Prav toplo vam to na srce polaga.

Da je bilo danes Svetilnikovo veselje popolno, je vrgel svoje žarke še na pismo P. Cirila OFM iz Washingtona. Njegovo pismo poroča, da je zašlo zadnje čase zanimanje za Baragovo zadevo tudi med take kroge, ki imajo vprašanja beatifikacije v malem prstu in so že tega ali onega — spravili na altar. Oni vedo vse do pičice, kako je treba postopati, in bodo dali svojo pomoč. Nabira se torej več in več blaga za Svetilnik, pa bo počasi vse na vrsto prišlo.

Fr. Slapšak je pa odstopil pred nekaj dnevi Svetilniku novo, nad vse zanimivo poročilo misijonarja Trampuša. Pozneje bo tudi to izšlo v Svetilniku. Če bi bilo pa treba zapisati vsebino z enim stavkom, bi se glasilo takole: Hitite vi tam gori na severu, če ne vas bo Južna Amerika v zanimanju in delu za Barago kar hitro prekosila . . .

Toda zdaj se moramo vrniti k tistemu poročilu Rev. Trampuša, ki ga je poslal na sejo Baragove Zveze in smo ga zadnjič enkrat v Svetilniku prebrali. Mora pač biti vselej vsakega nekaj, da "tekoče" stvari ne izostanejo.

NADALJEVANJE POROČILA IZ JUŽNE AMERIKE

Poroča Rev. Trampuš.

Lansko leto sem izdal tudi knjigo o Frideriku Baragi pod naslovom: Pequena biografía del Siervo di Dios Federico Baraga. Stala me je precej glavo. Tisk je slab in še slabša vnanja oblika. Izvode sem skoraj vse brezplačno raz-

Na vojaški način so tovariši napravili špalir poročniku Th. H. Johnsonu, ki je po poroki pripeljal iz kapele svojo nevesto Anno C. Drum, hčer generala Druma.

dal. Knjiga je bila odobrena po Mons. Jožefu F. Herediju. Nisem mogel tiskati v namerani velikosti, ker je tiskarna nenadoma dvignila ceno papirja. Pošiljam na ogled samo prvi list, ki je narejen s pisalnim strojem. Cela knjiga obsega 254 strani.

Tiskarna Reed and Reed mi je dejala, da naredi prvih tisoč izvodov za 400 dolarjev, do nadaljnjih 5000 pa za 350 vsak tisoč. In če bi šli preko 5000, za 280. To mi je nemogoče, ali na drugi strani bi bilo prepotrebno založiti tako knjigo.

Dan na dan tudi zbiram v poseben zvezek mnenja najrazličnejših oseb, ki mi odgovarjajo na moja pisma. Zvezek hranim in ga bom ob svojem času poslal. Gotovo bodo ti izvečki velike važnosti za pospešitev beatifikacije.

Nadalje poročam, da sem imel že skoraj organizirano lepo podružnico Baragove Zveze za Južno Ameriko, k naj bi bila v vsem podložna vaši v Združenih Državah. Računal sem s sodelovanjem škofa Hernide, župnika Richa in več drugih. Seveda tudi s celo vrsto laikov, med katerimi bi ne bila na zadnjem mestu Tomšič in Brajčić. Toda izbruhnila je vojna (med Peru in Ekvadorjem) in vsa reč se je morala odložiti. Upam pa da v kratkem moremo nadaljevati.

Stroške vsega tega dela sen pokrival z milodari, ki so mi prihajali od Rev. Julija Slapšaka ali po njem. Tu je vključeno, kar sem porabil za tisk papirja, pošto in drugo, kar smo potrebovali za delo pod varstvom Barage. Na tem mestu želim izreči Rev. Slapšaku javno zahvalo. (Svetilnik čestita!)

2. Kakšne uspehe smo imeli? Vsakovrstne. Polje je rodovito, duše pripravljene. Ponašam trditev, da je latinska Amerika za duhovne reči zelo sprejemljiva. Zanimanje za Barago se čuti vsepovsod, kjer so doslej čitali o njem.

Odgovori mnogih, ki sem jim pisal ali govoril o Baragi, so krasni. Mnoge duše se že zatekajo k Baragi za pomoč. V mnogih hišah čitajo črtice o njem in se mu priporočajo. Sam sem slišal na lastno uho goreče molitve za pospešitev Baragove beatifikacije. Vsem tem je za človeka velika tolažba.

Hočem tu navesti samo par mnenj o našem svetniškem kandidatu:

Mons. Hermoda: "Rastel je v šoli sv. Klementa in s tem je vse povedano."

Mons. Ortiz: "V služabniku

božjem Frideriku Baragi vidim izrednega moža".

Mons. Gallega: "Iz Michigana se razširja Baragov duh in ogreva duše obeh Amerik!"

Mons. Haris: "Služabnik božji Baraga je udeležil velikih misel: Vse bom pritegnil k sebi po vrvi ljubezni."

Kanonik Agilar: "Iz Baragovega življenja razvidim brezmejno ljubezen do Boga in do bližnjega, poleg tega pa veliko krivičnost napravnemu sebi."

P. Ronby: "Misijonar na pol sem. Od sedaj naprej hočem biti učenec velikega Barage."

Imam napisanih še desetine in desetine krasnih misli iz teh odgovorov. Da ne bo predolgo, sem se omejil na teh par. (Konec prih.).

Kot že omenjeno, nam je pozneje g. Trampuš že poslal tisti zvezek, ki ga v tem poročilu omenja. Izčrpi iz pisem ali "mnenj" so v španskem jeziku, poleg njih je slovenska preštava. Ker Svetilnikovih bralcev španščina ne bo zanimala, jih bomo kmalu začeli prinašati samo "po naše." Zvezek in tudi priložne izvorne poročila pa pojde po uporabi v Svetilniku v Baragov arhiv. Ta bo pričel poznim rodovom, kaj je g. Trampuš delal za Barago.

CHICAGO RAZDELILI V "OBRAMBNA OKROŽJA"

Chicago, Ill. — Zupan Kelly je zadnji tork objavil, da se bo mesto Chicago v svrhu preprečevanja sabotažnih činov in priprave za morebitne zračne napade, razdelilo v šest okrožij, katere bodo obsegala 104 pododseke. V vsak pododsek spada po 10 do 20 blokov, kar je ravno po številu prebivalstva. Vsako okrožje in vsak pododsek bo imel svojega načelnika. A tudi vsak posamezni blok se bo organiziral in volitvi bodo imeli nalogo, da popišejo imena, naslove in telefonske številke vsake družine. V vsakem bloku bo po en "captain," ki bo vpisoval protovoljce, da bodo pazili na red.

Najnovejšo vest najdete v dnevniku "Amer. Slovinci!"

Listen to
PALANDECH'S
RADIO BROADCAST
Featuring a Program of
YUGOSLAV FOLK MUSIC
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION WHIP
1520 kilocycles (Top of the Dial)

Rev.: K. Zakrajšek:

RADI PRAVILNEJE ORIJENTACIJE

Pod tem naslovom je pittedski srbski dnevnik "Srbo-bran" dne 21. novembra objavil daljši članek proti Sloven-cem, kjer omenja tudi moje ime in trdi stvari, ki so popolnoma neresnica in laž.

Sicer je na ta članek nas narodni voditelj minister Dr. Krek, podpredsednik jugoslovanske vlade v Londonu, čutil potrebo, da je brzojavno odgovoril v slovenskih listih. Vendar, ker so po tem članku stvari posneli tudi drugi, slovenski in hrvatski listi, sem dolžan slovenski, hrvatski in srbski javnosti dati svoje pojasnilo.

1. Clankar trdi, da "sem popolnoma pridobiljen" za takozvano "katoliško federacijo", katerega ji pa morejo dati samo tisti, ki ga imajo, — to smo mi, Slovenci."

Ze od začetka sedanje vojne, pa tudi preje nekoliko let, ko se je pokazalo, da bo treba Evropo po tej vojni popolnoma preurediti, da bo mir v Evropi in na svetu zagotovljen, so se pojavili med državniški sveta razni načrti, kako se naj ta preureditev izvede. Tako je nastalo že cela vrsta takih načrtov. V našem State Departmentu sem slišal, da jih imajo tam že trinajst.

Ze leta 1939, ko sem se vrnil iz zadnjega svojega obiska Amerike, mi je pokojni Dr. Korošec povedal, da se boji za Slovenijo, ako bi se Jugoslavija razbila. Za ta slučaj je ba-

je načrt, ki ga je on imenoval "angleški načrt", da se ustanovi v srednji Evropi nova državna unija, zveza držav, federacija, v katero naj pride tudi Slovenija. To federacijo imenujejo nekateri tudi podnavsko federacijo. Katere države naj bi prišle v to zvezo, mi Dr. Korošec ni povedal. Ve se pa danes, da ima ta načrt več variant, in razni predlagatelji imenujejo različne države. "Srbo-bran" našteje: Sicilijo, Hrvaško, Madžarsko, Avstrijo in Bavarsko. Drugi imenujejo še Češko in Slovaško. Vsi načrti pa imenujejo v tej federaciji Slovenijo. Zakaj naj bi bila ravno Slovenija v nji, mi je pojasnil Dr. Korošec: "Ta federacija, ako bo nastala, bo morala imeti morje, katerega ji pa morejo dati samo tisti, ki ga imajo, — to smo mi, Slovenci."

Ta federacija bi ne bila drugega, kakor obnovev stare bivše Avstrije.

Ker se pa vse države, ki bi prišle vanjo, katoliške, jo nekateri imenujejo tudi "katoliško", kakor jo imenuje tudi "Srbo-bran".

In za ta načrt ureditve srednje Evrope, za tako rešitev slovenskega vprašanja v tej podnavski ali katoliški federaciji, sem jaz, po pisavi "Srbo-bran", "popolnoma pridobiljen".

Kdor me pozna, ta se tej trditvi smeje in jo smatra za navadno predpusno šalo. Bil sem

od svojih dijaških let vsikdar velik Slovan in Slovenec in zato velik nasprotnik Avstrije in vsaki zvezi Slovencev z Nemci in Madžari. Ameriški Slovenci se gotovo še vsi spominjajo iz zadnje svetovne vojne, da sem bil takrat med ameriško slovensko duhovščino in med njimi ravno jaz tisti, ki sem se najbolj izpostavljal pri delu za razbitje Avstrije in ustanovitve Jugoslavije. Dal sem se pri Slovenski Narodni Zvezi izvoliti za zastopnika slovenskega naroda v Wilsonov Yugoslav National Council v Washington skupaj s pokojnim Pavlom Schnelerjem, predsednikom KSKJ. Nekateri so mi to moje delo takrat zelo zamerili. Pavem naj tajnost, da sem takrat, ko sem bil edini slovenski časnikar, ki sem temu gibanju ob prihodu Dr. Marušića in Dr. Vošnjaka odprl svoje liste in tiskarno, samo z enim člankom v "Ave Maria" proti Avstriji in za Jugoslavijo izgubil nad 400 naročnikov, ki so mi list vrnili in naročnino ustavili. Če vzamete, da je bila takrat naročnina "Ave Maria" \$3.00, je znašala tako moja letna izguba in žrtev za pripranje \$1,200.00. Pa se je nisem ustrašil in mi ni prav nič spremenila prepričanja, če tudi sem prav takrat ustanavljal lastno tiskarno in toliko izgubo zelo bridko čutil in zelo težko prenesel in imel zelo grenke ure.

(Dalje prih.)

-- Slovenci! Na vsaki prireditvi, na zabavah, taki ali taki, se spomnite tudi revežev v stari domovini. Pobirajte darove za nje!

Naznanilo in zahvala

Z žalostjo naznanjamo, da je naglo in prerano preminul ljubljeni soprog in oče

Anton Kozleuchar

Pokojnik je bil rojen pred 70. leti na Veliki Loki pri Trebnjem (p. d. Safarjev). Predno se je podal pokojni v Ameriko, je bival v Smartnem pri Litiji. V Ameriko je prišel pred 29. leti in sicer na Broughton, Pa., kjer je delal v premogovniških štiri leta, nato pa je odšel v West Allis, Wis., kjer je pred 20 leti pričel gostilniško obrt, katero je vodil do svoje smrti.

Prisrčna zahvala naj bo izrečena v prvi vrsti č. gg. Dr. M. J. Setničar, župnik cerkve Matere Božje (West Allis); Aloisius Ahler, kaplan istotam; ter Anton Schifferer, župnik cerkve sv. Janeza Ev., (Milwaukee) za svečane in ganljive cerkvene obrede; posebno še iskrena zahvala č. gg. Dr. M. J. Setničar za ganljivo in tolažilno pridigo ob času pogreba.

Prav iskrena zahvala darovalcem sv. maš, kakor tudi darovalcem vencev, katerih je bilo toliko, da se ne upamo vseh posameznikov imenovati, ker se bojimo, da bi koga izpustili. Imena vseh so shranjena ne samo na papirju, ampak tudi v naših srcih so zapisani kot naši iskreni prijatelji.

Prisrčna zahvala še posebno Miss Josephine Levar, Mrs. Jennie Oblak, Mrs. Kate Horvath in Mr. Louis Sekula, ki so nam bili stali ob strani ob težkih urah izgube. Hvala tudi vsem, ki so prišli pokojnika pokropiti in za molitev.

Ne smemo pozabiti in se zahvaliti pogrebniškemu zavodu Ermenc, za lepo ureditev zemskih ostankov pokojnika, za lep pogreb in za tolažilne besede.

Prisrčna zahvala svakinji pokojnega Mrs. Mary Kozleuchar in nečaku Joseph Kozleuchar, ki sta prišla iz daljne Pennsylvanie na pogreb ter bila na strani ob času žalosti.

Prav vsem naj bo izrečena prisrčna zahvala.

Zalujoči ostali:

JENNIE KOZLEUCHAR, soproga; ANTON F. KOZLEUCHAR, sin; LUCILLE KOZLEUCHAR, sinaha; MARY JANE, ROSE ELIZABETH, CECILJA ANN, vnukinje; ANTON E., CARL L., NICHOLAS F., PAUL P., vnuki.

West Allis, Wisconsin, 7. januarja, 1942.

"NA INDIJO"

Ruski spisal G. P. Danilevski
Preložil Al. Benkovič

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Na severu je Poljska v tej dobi izvršila sijajna dela, na jugu v ruskih deželah so naloge presežale njeno moč. Katoliška cerkev je pričakovala, da bo Poljska most, po katerem se slovanski razkolniki povrnejo h krščanski edinosti, kar bi bilo za slovanstvo največja sreča.

A nujno so klicale ruske dežele tudi po tvarnem in duhovnem napredku, ki ga Poljska sama ni bila dovolj razvila. Treba bi bilo poslati v deželo marljivih poljedelcev in rokodelcev, a še v Poljsko so se priseljevali iz Nemške, tako da je v mestih bil znaten del nemškega življa. Gospode in šlahte je lahko dala v dobljene pokrajine, ki so bile redko obljubene, delavcev ni mogla dati. Iz tega vzroka in pa radi verske in narodne razlike si Poljska ruskih zemlja nikoli ni prav usvojila. Ko so začeli poljski gospodje pritiskati na narod, je rasel ljudski odpor; zlasti kozaki so ostali nespravljivi sovražniki Poljakom in cerkvenemu zedinjenju. Ko so še Turki napali te pokrajine, je vojni plamen švilgal po njih brez nehanja.

Vendar tudi delo za zedinjenje ni ostalo brez sadu. Prav ob času, ko je Mala Rusija prišla pod poljsko oblast, se je bila ruska metropolija razdelila: ena vrsta metropolitov je vladala v Moskvi, druga pa v Kijevu, prvotni prestolici ruskih metropolitov. Med temi poslednjimi so bili po vrsti trije odlični Južni Slovani: Ciprian, ki je bil Srb, in Bolgara Gregor Camblak in Izidor (1437.—1063.). Bilo je ob času, ko so bili Turki zavladali nad Južnimi Slovani in so mnogi duhovniki in menihi bežali k Rusom. Ciprian in Gregor sluje ta za pisatelja in popravljalca ruskih obrednih knjig ter sta bila naklonjena Rimu. Gregor se je baje tudi udeležil konstantinskega cerkvenega zbora. Najvažnejši v tej vrsti je Izidor. Bil je metropolit celokupne Rusije in goreč za cerkveno zedinjenje. S privoljenjem moskovskega velikega kneza se je udeležil ferrarškega cerkvenega zbora ter v Florenci podpisal zedinjenje. Papež Evgen IV. ga je imenoval apostolskim legatom za Litvo, Litvijo, Rusijo in Poljsko. V Mali Rusiji so ga ob povratku iz Italije z veseljem sprejeli, a v Moskvi ga je veliki knez vrjel v ječo. Ušel je ter prišel v Kijev in od tam v Rim, kjer je umrl kardinal rimske cerkve.

Izidoru so sledili na kijevskem prestolu zedinjeni metropolit, dočim je Moskva iz odpora tembolj okorevala v razkolu. Tudi v Mali Rusiji je unija v prvi polovici 16. veka bolj in bolj propadala, ker se zadnji kralji jagellonskega rodu niso zanjo brigali. V drugi polovici 16. veka so se zavzeli za zedinjene Ruse jezuiti in tudi kralji so cerkev podpirali. Bila je pa tudi skrajna sila. Zakaj narod je bil duševno strašno zanemarjen. Sami maloruski izobraženci svetnih stanov so jeli razmišljati, kje bi našli narodu npravne pomoči.

Tisti čas so Rusi v Moskvi (1589.) ustanovili samostojen patriarhat ter se osamosvojili od Carigrada. Prijatelji unije so se bali, da moskovski patriarhat potegne nase tudi Male Ruse. A nasprotno so se leta 1594. v Brestu Litevskem zbrani škofje kijevske cerkvene province izrekli za zedinjenje z Rimom. In tačas je unija našla bolj pripravljeno tla v duhovščini, izobražencih in v narodu. To je da se je bolj ukoreninila na severu kot na jugu. In z drugimi vojskami, ki so pustošile te nesrečne zemlje, so trajali tudi verski boji.

Unija ima mučenike, ki so zanjo dali življenje, n. pr. škof ploški Jozafat Kunčević (umorjen l. 1632.) in zlasti goreči ruski misijonar jezuit Andrej Bobola, ki je bil mučen leta 1657.

Rusi so ohranili edinost z Rimom v Galiciji, ki je bila izza razdeljene Poljske v avstrijski oblasti, dočim je Rusija tekom 18. in 19. veka s kruto silo tirala več milijonov zedinjenih v državno pravoslavlje.

Danes po spremembah, ki jih je prinesla Svetovna vojna, je vnovič vnel srca najboljših Slovanov vzor cerkvenega zedinjenja, ki zadeva večnostne vrednote dušnega zveličanja in največje časne vrednote slovanske kulturne edinosti. Iz za davnih vekov, ko se je prvič poskusilo zedinjenje in ni dovolj uspelo, smo šli katoliški Slovani — tudi Poljaki — skozi trdo šolo tujega imperialističnega jarma. Rusi sami so ječali v oklepu krutega samoderstva in gredo zdaj skoz čistilni ogenj revolucije. Upati je, da se v teh poskusnjah vsi skupaj naučimo ceniti svobodo ter bomo v tem najvišjem vprašanju cerkvenega zedinjenja ravnali s tako širokim in nesebičnim srcem, iz kakršnega je potekalo delo sv. Cirila in Metoda.

Predno je šla Poljska nasproti začasnemu zatoru, je rodila še najlepši svet — Ivana Sobieskega, najprikupnejšega slovanskega junaka. V njem je čudovito žarko vzplamtel kres narodnega in krščanskega junaštva, ki je zadivilo nele vse slovanstvo, ampak vso Evropo.

Vendar Poljske niti Sobieski ni mogel več rešiti. Preveč se je bila razpasla in v vse javno življenje zajedla neukrotljiva samovoljnost šlahte. Vrhunec je dosegla z liberum veto (svobodnim ugovorom), s katerim je mogel vsak posamezni poslanec v državnem zboru ustaviti vsak sklep. Ta nesmiselna pravica je ovirala vse javno delo, a vendar jo je šlahta ljubosumno čuvala. Kaj vse bi bil Sobieski šele izvršil za domovino in vso krščansko Evropo, če bi se bilo plemstvo, ki je držalo vse pravice, zavedalo tudi odgovornosti in discipline!

V 16. in 17. veku je šla skozi vso Evropo težnja, da se ojači moč monarhov. Na Angleškem Henrik VIII. in nasledniki, na Švedskem Gustav Wasa, na Francoskem Ludvik XIII., na Španskem Filipi, na Nemškem deželni knezi — vsi so ojačili vladarsko moč, ukrotivši ponosno plemstvo. Na Ruskem je bilo carsko samoderštvo že ukoreninjeno, saj je ustrahoval plenstvo Ivan Grozni. Posebno nevarni sosed je rasel zopet Poljski na zapadu, kjer so leta 1611. zavladali nad Prusijo Hohenzollernci ter kmalu naredili iz nje pravo vojaško deželo. Le Poljska je ostala slabotno volivno kraljestvo, ki se je z njim igrala objestna šlahta.

Oslabela sta bila tudi ona, ki naj bi zbirala krščanske vladarje ter moč njihovo obračala k skupnim smotrom — oslabela sta papež in cesar. Dasi so bili posamezni vladarji jaki, je bila vendar krščanska Evropa šibka, ker ni bila več edina v veri. V 16. veku so bili severni germanski narodi odpali od katoliške cerkve, oklenivši se Luthrovega protestantizma. A niti južni katoliški narodi od Španije do Poljske niso bili složni. Francozi so bili sumnivi na moč Habsburžanov, ki so za cesarja Karola V. (1519.—1556.) držali v eni vladarski roki Španijo in njene kolonije pa Nemčijo s pripadajočimi deželami.

VESTI O DOMOVINI

(Nadaljevanje s 1. strani)
mamo domovine. Naj bodo pozdrav vsem rojakom v tujini. Le povejte jim, da jih domovina iz tujine pozdravlja in prosi pomoči. Domovina je strta in uničena, a še vedno živi v srcih in žalostna misli na vse stroke širom sveta in nekoč na veliki dan Vstajenja bo poklicala vse domov, da posedejo prostore, ki bodo zanje pripravljeni.

Sprejmite mnogo pozdravov od vedno vdanega

J. S.

ČE BI STALA HIŠA PRI HIŠI...

Ce bi vseh 35.000.000 hiš vseh združenih držav — vsaka na loti 30 čevljev široki in bi te hiše bile postavljene ob cesti na obeh straneh, bi ta cesa bila dolga do 100 tisoč milj, kar bi zadostovalo da bi

štirikrat lahko ovila našo zemljo ob ekvatorju, ali skoro štirikrat preko združenih držav.

V civilni vojni je umrlo več ljudi na posledicah obolenja na legarju, kakor pa je bilo ubitih. Za lansko leto pa kaže statistika, da je umrlo za legarjem le nekaj nad 1440 oseb.

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
jutraj do 8:30 zvečer.

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 169, K. S. K. J., CLEVELAND, (Collinwood) OHIO
Društvo zbora vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako se niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste še prestari.
V društvo se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelci pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.
Predsednik John Pezdirc, 14904 Penner Avenue.
Tajnik Louis Simentec, 799 East 155th Street.
Blagajnik Lawrence Leskovec, 19516 Shawnee Ave.
Zdravniki: Dr. Skur, dr. Perme, dr. Stasny in dr. Opaškar.

MICHAEL TRINKO IN SINOV

PLASTERING and PATCHING CONTRACTORS
(Pleskarji in popravilci ometa in sten)
2114 West 23rd Place, Chicago, Illinois
Telefon Canal 1090
Kadar imate za oddati kakšno pleskarsko (plasterers) delo, pokličite nas in vprašajte nas za ceno. Nobena samota od nas, če daste delo, potem tudi drugam. Priporočamo se pa, da daste nam kot Slovincem priliko, da podamo naše cene za delo. Pleskarska dela vršimo točno in za leto jasnimo.

Pisano polje

J. M. Truška

Sodbe se izpreminajo kakor aprilovo vreme. Amerika je za lagala vsa leta kitajske vojne Japonsko z vsem, kar je Japonec hotel imeti. Šele zadnje mesece je nekaj ustavila. Taki, ki so grbali čela radi tega zlaganja in malo slutili, da bi utegnili tam le začeti grmeti, so sodili in trdili, da bi komaj par mesecev mogli Japonci grmeti, ker bi jim vraga zmanjkalo v kratkem času. Well, zdaj grmi in še hudo grmi. Ampak isti ljudje, ki so rekli, da bi moglo grmeti le nekaj časa, pišejo zdaj in trdijo, da bo lahko grmel še do deset let, in Japonci sami so rekli, da morajo tudi Japonci biti pripravljeni na desetletno grmenje. Ameriki in Angliji res ne bo zmanjkalo, ako morda ne udari, da bo sape zmanjkalo, ampak Japoncem ne more zmanjkati, tako so jih zalozili, in sami ti "Zalozniki" pravijo, da še deset let ne bo zmanjkalo.

Vojne se vodijo malo drugače, ne s kakim praznim govorenjem. Ista prikazen je tudi pri Nemčiji. Ni še zmanjkalo po par letih, ko so rekli, da bo zmanjkalo že po par mescih, in zdaj, ko je Nemčija tudi Ameriki napovedala mejdan, pravijo isti Amerikanci, da je po letih nemška vojna mašina še strahovita. Le Rus ni ničesar rekel, pač pa pripravljaj.

Tudi v cerkvi je igral in igra človeški element vlogo. Nihče ne more iti iz kože. Že prve dni so bile ribarije med Grki in Judi, dasi je bila tedaj gorčnost spomladanska. Tako je šlo naprej skozi stoletja in tako bo do konca. Tudi cerkev je le za ljudi.

Pri nas v Ameriki se kaže ta človeški element v tem, da se smatrajo Italijani skoroda za edine katoličane. Gospod, ne prištet jim tega za greh! Papež je Italijan, tu ni pomoči, in Italijani so katoličani, in katoličani naj bi bili neka-ko Italijani. Takih nazorov so zdaj tudi v Zagrebu. Gospodi, pomiluj! Vsaj v Ameriki bi bili katoličani Irci. Hudo se postavljajo. Naj Bog presodi. Potem pridejo na vrsto Nemci. Vsi drugi so katoličani druge in tretje in ... vrste. Morda so res, vsaj Italijani in Irci in Nemci jih smatrajo za take. Človeški element pač.

Italijani in Nemci tam v Evropi so debeli (?) prijatelji, dasi so Nemci prej smatrali Italijane le za neke "kacloharje". Vreme se pač izpreminja tudi v politiki.

To nemško-italijansko prijateljstvo odseva tudi sem v Ameriko in zasenčuje celo Irce. Irci so v sedanji borbi vsi le nevtranci, dasi v zdihujejo v Berlin in so do smrti žalostni, ko zima v Rusiji tem berlinskim prijateljem nekaj ne prizanaša. Očividno pa v Rimu ne dajo dosti na nevtralnost, ker hočejo sodelovanja za "novi red", Irci pa politično ne morejo, dasi bi silno radi. In tako obseva italijansko sonce zdaj tu v Ameriki v katoliških krogih bolj Nemce, pa pusti Irce v senci. Na razna mesta prihajajo sami Nemci, Irci pa sline cedijo. In vse to — nevtralnost stri.

Človeški element. Dokler Slovani se bodo ničesar pomenili v politiki, bodo drugi in tretji tudi tam, kjer so v resnici morda celo prvi.

— VAŠA BODOČNOST —

je odvisna od dolarjev, ki jih lastujete!

Varčujte stalno ZA SVOJO OBRAMBO

POZOR!

3%

se zdaj plačujejo na vse hranilne delniške račune, vložene na ali pred 10. vsakega meseca. — DOBIVAJTE DIVIDENDE ZA CELI MESECE.

1%

Dodatno h gornjemu dobičku se bo plačal BONUS 1% za redne in stalne mesečno vlaganje.

IN

NAPREJ
STOPAJ!

proti — Peoples Federal Savings and Loan Association, kjer je vsak račun ZAVAROVAN do \$5,000 od agencije United States vlade.

STOJ!

na — 1700 West 21st Street, ogel Pauline st.

Vstopi — da pričneš svoj ZAVAROVALNI HRANILNI DELNIŠKI RAČUN s tisočimi drugimi ljudmi, ki hranijo v Federalnih hranilnih in posojilnih družtvih.

Oddahnite se

DA, ODDAHNETE SE, kadar investirate svoje prihranke v Peoples Federal Savings and Loan Association of Chicago ... ker dobite VARNOST potom zavarovalnine računov. DONOS IZ VAŠEGA DENARJA IN PRIPRAVNOST NAD POVPREČNOSTJO.

Cartirana in nadzorovana od vlade Zed. držav.

PEOPLES FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

1700 West 21st Street

KUPUJTE SVOJE OBRAMBNE BONDE TUKAJ

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarštvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list bote imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO \$2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!